

negligentiam, *De Consecr. Dist. 2. et cap.: Presbyter, Dist. 82.*); ergo quantitas poenae non respondet quantitati culpae.

SED CONTRA. Isaiae 27.: *In mensura contra mensuram, cum abjecta fuerit, iudicabis eam*; ergo quantitas iudicii punitiois peccati est secundum quantitatem culpae.

Praeterea. Homo reducitur ad aequalitatem iustitiae per poenitentiam inflictam: sed hoc non esset, si quantitas culpae, et poenae non sibi responderent; ergo unum alteri respondet.

RESPONDEO dicendum, quod poena post dimissionem culpae exigitur ad duo, scilicet ad *debitum* solvendum, et ad *remedium* praestandum. Potest ergo taxatio poenae considerari quantum ad duo: *primo* quantum ad debitum, et sic quantitas poenae radicaliter respondet quantitati culpae, antequam de ea aliquid dimittatur: secundum tamen quod per primum eorum, quae poenam nata sunt remittere, plus remittitur, secundum hoc per aliud minus remittendum, vel solvendum restat, quia quanto per contritionem plus de poena dimissum est, tanto per confessionem minus dimittendum restat: *secundo* quantum ad remedium, vel illius qui peccavit, vel aliorum: et sic quandoque pro minori peccato iungitur major poenitentia: *vel* quia peccato unius difficilius potest resisti, quam peccato alterius, sicut juveni imponitur pro fornicatione major poena, quam seni, quamvis minus peccet: *vel* quia in uno peccatum est periculosius; sicut in sacerdote, quam in alio: *vel* quia multitudo magis prona est ad illud peccatum, et ideo per poenam unius alii sunt exterrandi; poena ergo in foro poenitentiae quantum ad utrumque taxanda est. Et ideo non semper pro uno majori peccato major poena imponitur. Sed poena purgatorii solum est ad solvendum debitum, quia jam ulterius non manet locus peccandi, et ideo illa poena taxatur solum secundum quantitatem peccati, considerata tamen contritionis quantitate, et confessione, et absolutione, quia per omnia haec de poena aliquid dimittitur: unde etiam a sacerdote in iungendo satisfactionem sunt consideranda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in verbis illis duo tanguntur ex parte culpae, scilicet *glorificatio*, et *deliciae*, sive *delectatio*: quorum *primum* pertinet ad elationem peccantis, qua Deo resistit: *secundum* ad delectationem peccati. Quamvis autem quandoque sit minor delectatio in majori culpa, tamen est ibi semper major elatio; et ideo ratio non procedit.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa poena septem dierum non erat expiativa a poena debita peccato; unde etiamsi post illos dies moreretur, in purgatorio puniretur: sed expiabat ab irregularitate, a qua omnia sacrificia legalia expiabant. Nihilominus tamen, caeteris paribus, plus peccat homo in nova lege, quam in veteri, propter sanctificationem ampliorem, qua sanctificatur in baptismo, et propter beneficia Dei potiora humano generi exhibita. Et hoc patet ex hoc quod dicitur Hebr. 10.: *Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia*, etc. Nec tamen hoc verum est universaliter, quod exigitur pro quolibet peccato mortali septennis poenitentia: sed hoc est quasi quaedam regula communis ut in pluribus competens; quam tamen oportet omittere, consideratis diversis peccatorum, et poenitentium circumstantiis.

AD TERTIUM dicendum, quod episcopus, vel sacerdos cum majori periculo suo, et aliorum peccat, et ideo sollicitius retrahunt eum canones a peccato, quam alios, majorem poenam iungendo, secundum quod est in remedium; quamvis quandoque non debeatur tanta ex debito, unde in purgatorio non tanta ab eo exigitur.

AD QUARTUM dicendum, quod poena illa est intelligenda, quando nolente sacerdote hoc accidit. Si enim sponte effunderet, multo graviore poena dignus esset.

QUAESTIO IX.

DE QUALITATE CONFSSIONIS, IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de qualitate confessionis.

Circa quod quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum confessio possit esse informis.

Secundo. Utrum oporteat confessionem esse integram.

Tertio. Utrum possit aliquis per alium, vel per scriptum confiteri.

Quarto. Utrum illae conditiones, quae a magistris assignantur, ad confessionem requirantur.

ARTICULUS I.

35

UTRUM CONFESSIO POSSIT ESSE INFORMIS.

(S. Thom. 4. Dist. 17. q. 3. art. 4. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod confessio non possit esse informis: dicitur enim Eccli. 17.: *A mortuo, quasi nihil, perit confessio*: sed ille qui non habet charitatem, est mortuus, quia ipsa est animae vita; ergo absque charitate non potest esse confessio.

2. PRAETEREA. Confessio dividitur contra contritionem, et satisfactionem: sed contritio, et satisfactio nunquam possunt extra charitatem fieri; ergo nec confessio.

3. PRAETEREA. In confessione oportet, quod os cordi concordet, quia hoc ipsum nomen confessionis requirit: sed ille qui adhuc manet in affectu peccati, si confitetur, non habet cor ori conforme; quia corde peccatum tenet, quod ore damnat; ergo talis non confitetur.

SED CONTRA. Quilibet tenetur ad confessionem mortalium: sed si aliquis semel confessus est etiam in mortali existens, non tenetur ulterius ad confitendum eadem peccata, quia cum nullus sciat se charitatem habere, nullus sciret se confessum fuisse; ergo non est de necessitate confessionis, quod sit charitate formata.

RESPONDEO dicendum, quod confessio est actus virtutis, et est pars sacramenti: secundum autem quod est actus virtutis, est actus meritorius proprie; et sic confessio non valet sine charitate, quae est principium merendi: sed secundum quod est pars sacramenti, sic ordinat confitentem ad sacerdotem, qui habet claves Ecclesiae, qui per confessionem conscientiam confitentis cognoscit; et secundum hoc confessio potest esse etiam in eo, qui non est contritus, quia potest peccata sua pandere sacerdoti, et clavibus Ecclesiae

essentiale, non autem quantum ad poenae remotionem, et hujusmodi, respectu quorum attenditur meritum accidentaliter, et secundario: et ideo confessus, et absolutus minus in purgatorio punietur, quam contritus tantum.

ARTICULUS III.

41

UTRUM CONFESSIO APERIAT PARADISUM.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod confessio non aperiat paradisum, quia diversorum sacramentorum diversi sunt effectus: sed apertio paradisi effectus est baptismi; ergo non est effectus confessionis.

2. PRAETEREA. In id quod clausum est, ante apertionem intrari non potest: sed ante confessionem moriens intrare paradisum potest; ergo confessio non aperit paradisum.

SED CONTRA. Confessio facit hominem subjici clavibus Ecclesiae: sed per eas aperitur paradisus; ergo et per confessionem.

RESPONDEO dicendum, quod a paradisi introitu prohibetur aliquis per culpam, et reatum poenae; et quia haec impedimenta confessio amovet, ut ex dictis patet (*art. 1. et 2. praec.*), ideo dicitur paradisum aperire.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis baptismus, et poenitentia sint diversa sacramenta, tamen agunt in vi unius passionis Christi, per quam aditus paradisi est apertus.

AD SECUNDUM dicendum, quod ante votum confessionis paradisus clausus erat peccanti mortaliter, quamvis postea per contritionem votum confessionis importanter apertus sit, etiam ante confessionem actualiter factam: non tamen obstaculum reatus est totaliter amotum ante confessionem, et satisfactionem.

ARTICULUS IV.

42

UTRUM CONFESSIO SPEM TRIBUAT SALUTIS.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod effectus confessionis poni non debeat, quod tribuat spem salutis, quia spes ex omnibus meritoriis actibus provenit; ergo non videtur esse proprius effectus confessionis.

2. PRAETEREA. Per tribulationem ad spem pervenimus, ut patet Rom. 5.: sed tribulationem homo praecipue in satisfactione sustinet; ergo tribuere spem salutis magis est satisfactionis, quam confessionis.

SED CONTRA. « Per confessionem homo fit humilior, et cautior », sicut in litera Magister dicit (*4. Dist. 17. in fm.*): sed per hoc homo accipit spem salutis; ergo confessionis effectus est tribuere spem salutis.

RESPONDEO dicendum, quod spes remissionis peccatorum non est nobis nisi per Christum: et quia homo per confessionem se subjicit clavibus Ecclesiae ex passione Christi virtutem habentibus, ideo dicitur, quod confessio spem salutis tribuit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ex actibus non potest esse spes salutis principaliter, sed ex gratia Redemptoris: et quia confessio gratiae Redemptoris innititur, ideo spes salutis tribuit, non solum ut actus meritorius, sed etiam ut pars sacramenti.

AD SECUNDUM dicendum, quod tribulatio spem salutis tribuit per experimentum propriae virtutis, et purgationem a poena; sed confessio etiam modo praedicto (*in corp.*).

ARTICULUS V.

43

UTRUM CONFESSIO GENERALIS
SUFFICIAT AD DELENDA PECCATA MORTALIA OBLITA(*4. Dist. 21. q. 1. art. 2.*)

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod confessio generalis non sufficiat ad delendum peccata mortalia oblita: peccatum enim per confessionem deletum non est necesse iterum confiteri; si ergo peccata oblita per confessionem generalem dimitterentur, non esset necessarium, quod cum ad notitiam redeunt, aliquis ea confiteretur.

2. PRAETEREA. Quicumque non est conscius sibi peccati, vel non habet peccatum, vel est oblitus sui peccati; si ergo per generalem confessionem peccata mortalia oblita dimittuntur, quicumque non est sibi conscius de aliquo peccato mortali, quandocumque generalem confessionem facit, potest esse certus quod sit immunis a peccato mortali; quod est contra Apostolum 1. Corinth. 4.: *Nihil mihi conscius sum; sed non in hoc justificatus sum.*

3. PRAETEREA. Nullus ex negligentia reportat commodum: sed non potest esse sine negligentia, quod aliquis peccatum mortale obliviscatur, antequam ei dimittatur; ergo non reportat ex hoc tale commodum, quod sine speciali confessione peccatum ei dimittatur.

4. PRAETEREA. Magis est elongatum a cognitione confitentis id quod omnino ignorat, quam illud cuius est oblitus: sed peccata per ignorantiam commissa generalis confessio non delet, quia tunc haeretici, qui nesciunt aliqua peccata, in quibus sunt, esse peccata, aut etiam aliqui simplices per generalem confessionem absolventur: quod falsum est; ergo generalis confessio non tollit peccata oblita.

SED CONTRA. Psal. 33. dicitur: *Accedite ad eum, et illuminamini, et facies vestrae non confundentur*: sed ille qui confitetur omnia peccata, quae scit, accedit ad Deum, quantum potest: plus autem ab eo requiri non potest; ergo non confundetur, ut repulsam patiatur, sed veniam consequetur.

Praeterea. Ille qui confitetur, veniam consequitur, nisi sit fictus; sed ille qui confitetur omnia peccata, quae in memoria habet, et aliorum oblitus est, non est ex hoc fictus, quia ignorantiam facti patitur, quae a peccato excusat; ergo veniam consequitur: et sic peccata, quae oblita sunt, relaxantur, cum impium sit dimidiam sperare veniam.

RESPONDEO dicendum, quod confessio operatur, praesupposita contritione, quae culpam delet; et sic confessio directe ordinatur ad dimissionem poenae, quod quidem facit ex erubescencia, quam habet, et ex vi clavium, quibus se confitens subjicit. Contingit autem quandoque, quod per contritionem praecedentem peccatum aliquod deletum est quoad culpam, sive in generali, si ejus memoria tunc non habetur, sive in speciali, et tamen ante confessionem aliquis illius peccati oblitus est: et tunc confessio generalis sacramentalis operatur ad dimissionem poenae ex vi clavium, quibus se confitens subjicit, nullum obstaculum, quantum in ipso est, ponens: sed ex illa

parte, qua erubescencia confessionis peccati poenam minuebat, poena istius, de quo quis specialiter coram sacerdote non erubuit, non est diminuta.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in confessione sacramentali non solum requiritur absolutio, sed iudicium sacerdotis satisfactionem imponentis expectatur; et ideo quamvis iste absolute sit functus, tamen tenetur confiteri, ut suppleatur quod defuit sacramentali confessionis.

AD SECUNDUM dicendum, quod confessio non operatur, ut dictum est (*in corp.*), nisi contritione praesupposita; quae an vera fuerit, non potest aliquis scire, sicut nec scire potest per certitudinem an gratiae habeat plenitudinem; et ideo nec potest scire per certitudinem, utrum per confessionem generalem sit sibi peccatum oblitum dimissum, quamvis possit per conjecturas aliquas existimare.

AD TERTIUM dicendum, quod iste non reportat commodum ex negligentia, quia non ita plenam remissionem consequitur, sicut alias consecutus fuisset, nec tantum meretur; et tenetur iterum confiteri, cum ad memoriam peccatum venerit.

AD QUARTUM dicendum, quod ignorantia juris non excusat, quia ipsa peccatum est; sed ignorantia facti excusat. Unde aliquis de hoc quod non confitetur peccata, quia nescit esse peccata, propter ignorantiam juris divini, non excusatur a fictione: excusaretur autem, si nesciret ea esse peccata, propter ignorantiam particularis circumstantiae; sicut si cognovit alienam, quam credit esse suam: sed oblitio de actu peccati habet ignorantiam facti, et ideo excusat a peccato fictionis in confessione, quod fructum absolutionis, et confessionis impedit.

QUAESTIO XI.

DE SIGILLO CONFSSIONIS, IN QVINQUE ARTICULOS DIVISA.

Deinde quaeritur de sigillo confessionis.

Et circa hoc quaeruntur quinque.

Primo. Utrum in quolibet casu teneatur homo celare ea, quae sub sigillo confessionis habet.

Secundo. Utrum sigillum confessionis se extendat ad alia, quam ad illa, quae habita sunt de confessione.

Tertio. Utrum solus sacerdos sigillum confessionis habeat.

Quarto. Utrum de licentia confitentis possit sacerdos ejus delictum, quod habet sub sigillo confessionis, alteri prodere.

Quinto. Utrum teneatur illud celare, etiamsi aliter noverit.

ARTICULUS I.

44

UTRUM IN QUOLIBET CASU TENEATUR SACERDOS CELARE PECCATA, QUAE SUB SIGILLO CONFSSIONIS NOVIT.

(4. Dist. 21. q. 3. art. 1. et 2.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non in quolibet casu teneatur sacerdos celare peccata, quae sub sigillo confessionis novit, quia, sicut dicit Bernardus (*implic. in tract. de Praecepto, et Dispensat. cap. 2. a med.*), « quod est institutum pro charitate, contra charitatem non militat »; sed celatio confessionis in aliquo casu contra charitatem militaret; sicut si aliquis in confessione sciat aliquem haeticum, quem non potest inducere ad hoc, quod desistat a corruptione plebis: et simile est de illo, qui scit per confessionem affinitatem esse inter aliquos, qui contrahere volunt; ergo talis debet confessionem revelare.

2. PRAETEREA. Illud, ad quod quis obligatur ex praecepto Ecclesiae tantum, non est necesse observari, mandato Ecclesiae in contrarium facto: sed celatio confessionis est introducta ex statuto Ecclesiae tantum; si ergo per Ecclesiam praecipitur, quod quicumque scit aliquid de tali peccato, dicat, ille qui scit per confessionem, debet dicere.

3. PRAETEREA. Magis debet homo servare conscientiam suam, quam famam alterius, quia charitas ordinata est: sed aliquando aliquis peccatum celans incurrit propriae conscientiae damnum; sicut cum in testimonium adducitur pro peccato illo, quod scit in confessione, et jurare cogitur de veritate dicenda; vel cum aliquis abbas scit per confessionem alicujus prioris subjecti sibi peccatum, cujus occasio inducit ipsum ad ruinam, si ei prioratum dimittat, unde tenetur ei auferre pastoralis curae dignitatem, auferendo autem videtur confessionem publicare; ergo videtur quod in aliquo casu liceat confessionem publicare.

4. PRAETEREA. Aliquis sacerdos per confessionem alicujus, quem audit, potest accipere conscientiam, quod sit praelatione indignus: sed quilibet tenetur contradicere promotioni indignorum, si sua intersit; cum ergo contradicendo suspicionem inducere videatur de peccato, et sic quodammodo confessionem revelare, videtur quod oporteat quandoque confessionem revelare.

SED CONTRA est, quod dicit Decret. (*De poenit. et remiss. cap. : Omnis utriusque, etc.*): « Caveat sacerdos, ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo prodat aliquatenus peccatorem ».

Praeterea. Sacerdos debet Deo, cujus minister est, conformari: sed Deus peccata, quae per confessionem panduntur, non revelat, sed tegit; ergo sacerdos revelare debet.

RESPONDEO dicendum, quod in sacramentis ea quae exterius geruntur, sunt signa rerum, quae interiorius contingunt; et ideo confessio, qua quis sacerdoti se subjicit, signum est interioris subjectionis, quae quis Deo subjicitur. Deus autem peccatum illius, qui se subjicit per poenitentiam tegit: unde et hoc oportet in sacramento poenitentiae significari; et ideo de necessitate sacramenti est, quod quis confessionem celet, et tanquam violator sacramenti peccat, qui confessionem revelat. Et praeter hoc sunt aliae utilitates

se subicere: et quamvis tunc non percipiat absolutionis fructum, tamen recedente fictione percipere incipiet; sicut etiam in aliis sacramentis est: unde non tenetur iterare confessionem, qui fictus accedit, sed tenetur postmodum fictionem suam confiteri.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod auctoritas illa intelligenda est quantum ad fructum confessionis percipiendum, quem nullus extra charitatem existens percipit.

AD SECUNDUM dicendum, quod contritio, et satisfactio fiunt Deo; sed confessio fit homini, et ideo de ratione contritionis, et satisfactionis est, quod homo sit Deo per charitatem unitus, non autem de ratione confessionis.

AD TERTIUM dicendum, quod ille qui peccata, quae habet, narrat, vere loquitur; et sic cor concordat voci, vel verbis, quantum ad substantiam confessionis, quamvis discordet a confessionis fine.

ARTICULUS II.

36

UTRUM OPORTEAT CONFESIONEM ESSE INTEGRAM.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod non oporteat confessionem esse integram, ut scilicet omnia peccata uni sacerdoti confiteatur aliquis, quia erubescencia facit ad diminutionem poenae: sed quanto pluribus sacerdotibus quis confitetur, tanto majorem erubescenciam patitur; ergo fructuosior est confessio, si pluribus sacerdotibus dividatur.

2. PRAETEREA. Confessio ad hoc necessaria est in poenitentia, ut poena secundum arbitrium sacerdotis peccato taxetur: sed sufficiens poena potest imponi a diversis sacerdotibus de diversis peccatis; ergo non oportet uni sacerdoti omnia peccata confiteri.

3. PRAETEREA. Potest contingere, quod post confessionem factam, et satisfactionem perfectam, recordetur quis alicujus peccati mortalis, quod dum confitebatur, in memoria non habebat; et tunc copiam proprii sacerdotis, cui primo confessus fuerat, habere non poterit; ergo poterit solum peccatum illud alteri confiteri: et sic diversa peccata diversis sacerdotibus confitebitur.

4. PRAETEREA. Sacerdoti non debet fieri confessio de peccatis, nisi propter absolutionem: sed quandoque sacerdos, qui confessionem audit, potest de quibusdam peccatis absolvere, non de omnibus; ergo ad minus in tali casu non oportet quod confessio sit integra.

SED CONTRA. Hypocrisis est impedimentum poenitentiae: sed dividere confessionem ad hypocrisim pertinet, ut Augustinus dicit (*lib. De vera, et falsa poenit. cap. 15. cir. med.*); ergo confessio debet esse integra.

Praeterea. Confessio est poenitentiae pars: sed poenitentia debet esse integra; ergo et confessio.

RESPONDEO dicendum, quod in medicina corporali oportet, quod medicus non unum solum morbum, contra quem medicinam dare debet, cognoscat, sed etiam universaliter totam habitudinem ipsius infirmi, eo quod unus morbus ex adjunctione alterius aggravatur, et medicina, quae uni morbo competeret, alteri nocumentum praestaret; et similiter est in peccatis, quia unum aggravatur ex adjunctione alterius; et illud quod uni peccato esset conveniens medicina, alteri incentivum praestaret, cum quandoque aliquis contrariis peccatis infectus sit, ut Gregorius in Pastoralis (*part. 3. cap. 3.*) docet. Et ideo de necessitate confessionis est, quod homo omnia peccata confiteatur, quae in

memoria habet: quod si non faciat, non est confessio, sed confessionis simulatio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod etsi erubescencia sit multiplicior, quando dividit diversa peccata diversis, tamen omnes simul non sunt ita magnae erubescenciae, sicut illa una, qua quis omnia sua peccata simul confitetur: quia unum peccatum per se consideratum non ita monstrat malam dispositionem peccantis, sicut quando est cum pluribus aliis consideratum, quia in unum peccatum aliquis quandoque ex ignorantia, vel infirmitate labitur; sed multitudo peccatorum demonstrat malitiam peccantis, vel magnam corruptionem ejusdem.

AD SECUNDUM dicendum, quod poena a diversis sacerdotibus imposita non esset sufficiens; quia quilibet consideraret peccatum unum tantum per se, et non gravitatem ipsius, quam habet ex adjunctione alterius: et quandoque poena, quae contra unum peccatum daretur, esset promotiva alterius peccati: et praeterea sacerdos confessionem audiens vicem Dei gerit, et ideo debet ei fieri hoc modo confessio, sicut fit Deo contritio: unde sicut non esset contritio, nisi quis de omnibus peccatis, quae memoriae occurrunt, contereretur; ita non esset confessio, nisi quis de omnibus, quae memoriae occurrerint, confiteatur.

AD TERTIUM dicendum, quod quidam dicunt, quod quando aliquis recordatur eorum, prius quae oblitus erat, debet etiam ea, quae prius confessus fuit iterum confiteri, et praecipue si non potest eundem habere, cui ante confessus fuerat, qui omnia cognoscit, ut totius culpae quantitas uni sacerdoti innotescat: sed hoc non videtur necessarium, quia peccatum habet quantitatem et ex seipso, et ex adjunctione alterius: peccatorum autem, de quibus confessus est, manifestavit quantitatem, quam ex seipsis habent: ad hoc autem quod sacerdos utramque quantitatem hujus peccati, cujus fuerat oblitus, cognoscat, sufficit quod hoc peccatum confitens dicat explicite et alia in generali, dicendo quod cum alia multa confiteretur, hujus oblitus fuit.

AD QUARTUM dicendum, quod etiam si sacerdos non de omnibus possit absolvere, tamen tenetur poenitens ei omnia confiteri, ut quantitatem totius culpae cognoscat, et de illis, de quibus non potest absolvere, ad superiorem remittat.

ARTICULUS III.

37

UTRUM QUIS POSSIT PER ALIUM, VEL PER SCRIPTUM CONFITERI.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod possit per alium quis confiteri, vel per scriptum, quia confessio necessaria est ad hoc, ut conscientia poenitentis sacerdoti pandatur: sed homo potest per alium, vel per scriptum suam conscientiam sacerdoti manifestare; ergo sufficit per alium, vel per scriptum confiteri.

2. PRAETEREA. Quidam non intelliguntur a propriis sacerdotibus propter linguae diversitatem, et tales non possunt nisi per alios confiteri; ergo non est de necessitate sacramenti, quod per seipsum quis confiteatur: et ita videtur, quod si per alium quis confessus fuerit qualitercumque, sufficiat ei ad salutem.

3. PRAETEREA. De necessitate sacramenti est, quod homo proprio sacerdoti confiteatur, ut ex dictis patet (*q. praec. art. 5.*): sed aliquando proprius

sacerdos est absens, cui non potest poenitens propria voce loqui; posset autem per scriptum ei suam conscientiam manifestare; ergo videtur, quod per scriptum ei suam conscientiam transmittere debeat.

SED CONTRA. Homo ita tenetur ad confessionem peccatorum, sicut ad confessionem fidei: sed confessio fidei ore est facienda, ut patet Rom. 10.; ergo et confessio peccatorum.

Praeterea. Qui per seipsum peccavit, per seipsum debet poenitere: sed confessio est poenitentiae pars; ergo poenitens debet confiteri propria voce.

RESPONDEO dicendum, quod confessio non solum est actus virtutis, sed etiam pars sacramenti; quamvis autem ad eam, secundum quod est actus virtutis, sufficeret qualitercumque fieret, etsi non esset tanta difficultas in uno modo, sicut in alio; tamen secundum quod est pars sacramenti, habet determinatum actum, sicut et alia sacramenta habent determinatam materiam; et sicut in baptismo ad significandam interiorem ablutionem assumitur illud elementum, cuius est maximus usus in abluendo, ita in actu sacramenti ad manifestandum ordinarie assumitur ille actus, quo maxime consuevimus manifestare, scilicet proprium verbum; alii enim modi sunt inducti in supplementum istius.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut in baptismo non sufficit qualitercumque abluere, sed per elementum determinatum, ita nec in poenitentia sufficit qualitercumque peccata manifestare; sed oportet, quod per actum determinatum manifestentur.

AD SECUNDUM dicendum, quod in eo qui usum linguae non habet, sufficit quod per scriptum, aut per nutum, aut per interpretem confiteatur, quia non exigitur ab homine plus, quam possit: quamvis homo non possit, vel debeat baptismum accipere, nisi in aqua, quae est omnino ab exteriori, et nobis ab alio exhibetur: sed actus confessionis est ab intra, et a nobis: et ideo quando non possumus uno modo, debemus, secundum quod possumus, confiteri.

AD TERTIUM dicendum, quod in absentia proprii sacerdotis potest etiam laico fieri confessio: et ideo non oportet, quod per scriptum fiat, quia plus pertinet ad necessitatem confessionis actus, quam ille cui fit confessio.

ARTICULUS IV.

38

UTRUM SEXDECIM CONDITIONES ASSIGNATAE
REQUIRANTUR AD CONFSSIONEM.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod illae conditiones, quae a magistris assignantur, his versibus contentae, non requirantur ad confessionem:

*Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis,
Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda,
Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata,
Fortis, et accusans, et sit parere parata.*

Fides enim, et simplicitas, et fortitudo sunt per se virtutes; ergo non debent poni conditiones confessionis.

2. PRAETEREA. Parum est, quod non habet permixtionem; et similiter simplex compositionem, et permixtionem aufert; ergo superflue alterutrum ponitur.

3. PRAETEREA. Peccatum semel tantum commissum nullus tenetur confiteri nisi semel; ergo si homo peccatum non iterat, non oportet quod sit frequens ejus poenitentia.

4. PRAETEREA. Confessio ad satisfactionem ordinatur: sed satisfactio quandoque est publica; ergo et confessio non semper debet esse secreta.

5. PRAETEREA. Illud quod non est in potestate nostra, non requiritur a nobis: sed lacrymas emittere non est in potestate nostra; ergo non requiritur a confitente.

SED CONTRA est magistrorum assignatio.

RESPONDEO dicendum, quod dictarum conditionum quaedam sunt de necessitate confessionis, quaedam de bene esse ipsius. Ea autem quae sunt de necessitate confessionis, vel competunt ei, secundum quod est actus virtutis, vel secundum quod est pars sacramenti. Si primo modo, aut ratione virtutis in genere, aut ratione specialis virtutis, cuius est actus, aut ex ipsa ratione actus. Virtutis autem in genere sunt quatuor conditiones, ut in 2. Ethicor. (cap. 4.) dicitur: prima est, ut aliquis sit sciens; et quantum ad hoc confessio dicitur esse discreta, secundum quod in actu omnis virtutis prudentia requiritur: est autem haec discretio, ut majora peccata cum majori pondere confiteatur. Secunda conditio est, ut sit diligens, quia actus virtutum debent esse voluntarii, et quantum ad hoc dicitur libens. Tertia conditio est, ut propter hoc, scilicet debitum finem, operetur; et quantum ad hoc dicitur, quod debet esse pura, ut scilicet recta sit intentio. Quarta est, ut immobiliter operetur; et quantum ad hoc dicitur, quod debet esse fortis, ut scilicet propter verecundiam veritas non dimittatur. Est autem confessio actus virtutis poenitentiae. Quae quidem primo initium sumit in horrore turpitudinis peccati; et quantum ad hoc confessio debet esse verecunda, ut scilicet non se jactet de peccatis propter aliquam saeculi vanitatem admixtam. Secundo progreditur ad dolorem de peccato commissio; et quantum ad hoc dicitur esse lacrymabilis. Tertio in abjectione sui terminatur; et quantum ad hoc debet esse humilis, ut se miserum confiteatur, et infirmum. Sed ex propria ratione hujusmodi actus, qui est confessio, habet quod sit manifestativa. Quae quidem manifestatio per quatuor impediri potest: primo per falsitatem; et quantum ad hoc dicitur fidelis, idest vera: secundo per obscuritatem verborum; et contra hoc dicitur nuda, ut non involvat obscuritatem verborum: tertio per verborum multiplicationem; et propter hoc dicitur simplex, ut scilicet non recitet in confessione, nisi quod ad quantitatem peccati pertinet: quarto, ut non subtrahatur aliquid de his, quae manifestanda sunt, et contra hoc dicitur integra. Secundum autem quod confessio est pars sacramenti, sic concernit iudicium sacerdotis, qui est minister sacramenti. Unde oportet, quod sit accusans ex parte confitentis; parere parata per comparisonem ad sacerdotem; secreta quantum ad conditionem fori, in quo de occultis conscientiae agitur. Sed de bene esse confessionis est, quod sit frequens, et quod sit accelerata, ut scilicet statim confiteatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non est inconveniens, quod conditio unius virtutis in actu alterius inveniatur, qui ab ipsa imperatur; vel quia medium, quod est unius virtutis principaliter, etiam aliae virtutes per participationem habent.

AD SECUNDUM dicendum, quod haec conditio, pura, intentionis excludit perversitatem, a qua homo mundatur, sed simplex, alieni admixtionem excludit.

AD TERTIUM dicendum, quod hoc non est de necessitate confessionis, sed de bene esse.

AD QUARTUM dicendum, quod propter scandalum aliorum, qui possunt ex peccatis auditis ad malum inclinari, non debet confessio fieri in publico, sed in occulto: ex poena autem satisfactoria non scandalizatur ita aliquis, quia quandoque pro parvo, vel nullo peccato similia opera satisfactoria fiunt.

AD QUINTUM dicendum, quod intelligendum est de lacrymis mentis.

QUAESTIO X.

DE EFFECTU CONFSSIONIS, IN QVINQUE ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de effectu confessionis.

Circa quod quaeruntur quinque.

- Primo. Utrum confessio liberet a morte peccati.
 Secundo. Utrum confessio liberet aliquo modo a poena.
 Tertio. Utrum confessio aperiat paradysum.
 Quarto. Utrum confessio tribuat spem salutis.
 Quinto. Utrum confessio generalis deleat peccata mortalia oblita.

ARTICULUS I.

39

UTRUM CONFESSIO LIBERET A MORTE PECCATI.

(S. Thom. ubi sup. art. 5. et q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod confessio non liberet a morte peccati; confessio enim contritionem sequitur: sed contritio sufficienter delet culpam; ergo confessio non liberat a morte peccati.

2. PRAETEREA. Sicut mortale est culpa, ita etiam veniale: sed per confessionem fit veniale, quod prius fuit mortale, ut in litera (4. Dist. 17.) dicitur; ergo per confessionem non remittitur culpa, sed culpa in culpam mutatur.

SED CONTRA. Confessio est pars poenitentiae sacramenti: sed poenitentia a culpa liberat; ergo et confessio.

RESPONDEO dicendum, quod poenitentia, in quantum est sacramentum, praecipue in confessione perficitur, quia per eam homo ministris Ecclesiae se subdit, qui sunt sacramentorum dispensatores: contritio enim votum confessionis annexum habet: et satisfactio pro iudicio sacerdotis, cui fit confessio, taxatur. Et quia in sacramento poenitentiae gratia infunditur, per quam fit remissio peccatorum, sicut in baptismo; ideo eo modo confessio ex vi absolutionis conjunctae remittit culpam, sicut et baptismus. Liberat autem baptismus a morte peccati, non solum secundum quod actu suscipitur, sed etiam secundum quod in voto habetur, sicut patet in illis, qui jam sanctificati ad baptismum accedunt; et si aliquis impedimentum non praestaret, ex ipsa collatione baptismi gratiam consequeretur remittentem peccata, si prius

ei remissa non fuissent: et similiter dicendum est de confessione adjuncta absolutioni, quia secundum quod in voto poenitentis praecessit, a culpa liberavit. Postmodum autem in actu confessionis, et absolutionis gratia augetur; et etiam remissio peccatorum daretur, si praecedens dolor de peccatis non sufficiens ad contritionem fuisset, et ipse tunc obicem gratiae non praerberet. Et ideo sicut de baptismo dicitur, quod liberat a morte, ita etiam de confessione dici potest.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod contritio habet votum confessionis annexum, et ideo eo modo liberat a culpa poenitentes, sicut desiderium baptismi baptizandus.

AD SECUNDUM dicendum, quod veniale non sumitur ibi pro culpa, sed pro poena de facili expiabili, unde non sequitur, quod culpa in culpam convertatur, sed penitus annihilatur. Dicitur enim veniale tripliciter: uno modo ex genere; sicut verbum otiosum: alio modo ex causa, idest veniae causam in se habens; sicut peccatum ex infirmitate: alio modo ex eventu, sicut accipitur hic, quia per confessionem hoc evenit, quod de culpa praeterita homo veniam consequatur.

ARTICULUS II.

40

UTRUM CONFESSIO LIBERET ALIQUO MODO A POENA.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod confessio non liberet aliquo modo a poena, quia peccato non debetur nisi poena aeterna, vel temporalis: sed poena aeterna per contritionem dimittitur, poena autem temporalis per satisfactionem; ergo per confessionem nihil dimittitur de poena.

2. PRAETEREA Voluntas pro facto reputatur, ut in litera (4. Dist. 17. aequal.) dicitur: sed ille qui contritus est, habuit propositum confitendi; ergo tantum valuit sibi, sicut si fuisset confessus, et ita per confessionem, quam postea facit, nihil ei de poena dimittitur.

SED CONTRA. Poenam habet confessio: sed per omnia opera poenalia expiatur poena peccato debita; ergo et per confessionem.

RESPONDEO dicendum, quod confessio simul cum absolutione habet vim liberandi a poena dupliciter: uno modo ex ipsa vi absolutionis; et sic quidem liberat in voto existens a poena aeterna, sicut etiam a culpa: quae quidem poena est poena condemnans, et ex toto exterminans, a qua homo liberatus adhuc manet obligatus ad poenam temporalem, secundum quod poena est medicina purgans, et promovens: et sic haec poena restat in purgatorio patiendi etiam his, qui a poena inferni liberati sunt: quae quidem poena est improporcionata viribus poenitentis in hoc mundo viventis; sed per vim clavium intantum minuitur, quod proporcionata viribus poenitentis remanet, ita quod satisfaciendo se in hac vita purgare potest: alio modo diminuit poenam ex ipsa natura actus confitentis, qui habet poenam erubescientiae annexam; et ideo quanto aliquis pluries de ipsis peccatis confitetur, tanto magis poena minuitur.

Et per hoc patet responsio AD PRIMUM.

AD SECUNDUM dicendum, quod voluntas pro facto non reputatur in his quae sunt ab alio, sicut est de baptismo; non enim tantum valet voluntas suscipiendi baptismum, sicut ipsius susceptio: sed reputatur voluntas pro facto in his quae sunt omnino ab homine; et iterum quantum ad praemium